

på forhånd. Denne kan ankes til højere myndighed. Hjælpens omfang skal udmåles efter behov, og der gælder ingen maksimumsgrænse. Med »personlig bistand« forstås alle behov for hjælp, som den pågældende har i og uden for eget hjem, herunder også behov for ledsagelse til aktiviteter og arrangementer, overvågning eller aktiv bistand i natte timerne, praktisk bistand i hjemmet eller i en uddannelsessituation. Da der således er tale om et intenst samvær mellem personen med handicap og hjælperen, kan det være en fordel, at den pågældende selv foretager ansættelse for derved at sikre det bedst mulige samspil på det sociale og menneskelige plan mellem de to personer.

Kommunens opgave bliver derfor kun at dække de med dette ansættelsesforhold afledte udgifter, inkl. de hermed forbundne følgeudgifter som f.eks. feriepenge, arbejdsgiverbidrag til ATP m.v., forsikringer, tillæg for ubekvemme arbejdstider osv. Der skal anvendes samme satser i kommunens mellemværende med klienten, som hvis kommunen selv skulle have afholdt udgifterne i forbindelse med at en i kommunen ansat person havde udført samme arbejde. Såfremt der ikke findes overenskomster, som dækker de i ansættelsesforholdet forekommende situationer, kan det blive nødvendigt, at kommunen aftaler de nærmere satser med den forhandlingsberettigede faglige organisation.

Med begrebet »tilsvarende arbejdsvilkår« tænkes primært på, at der skal tilbydes de under § 48, stk. 3, beskæftigede personer uddannelsesmuligheder på samme vilkår som de under bistandslovens kapitel 12 ansatte hjemmehjælpere. Det nærmere indhold i uddannelsen vil dog kunne variere under hensyn til de for arbejdet særligt gældende vilkår, hvor der f.eks. indgår et uforholdsmæssigt stort element af løfteteknik, ligesom det vil være af værdi at have et vist kendskab til livsvilkårene for personer med vidtående fysisk og psykisk handicap. Begrebet dækker dog også, at ansættelse hos en person efter § 48, stk. 3, ikke altid vil kunne omfattes af en bestemmelse eller en praksis for personer ansat direkte i kommunen, hvorfor det vil være umuligt at foreskrive, at arbejdsvilkårene skal være de samme. I stedet bestemmes, at de skal være »tilsvarende«, hvorved forstås, at de skal være så tæt på som muligt, men at afvigelser vil kunne accepteres, såfremt de modsvares af f.eks. en godtgørelse eller et andet privilegium.

Erfaringer med Århus-ordningen

Århus-ordningens spæde start ligger snart ti år tilbage. Nogle enkelte institutionsbeboere ønskede

at flytte ud i egen bolig og gjorde det under kommunens modvillige accept. Da de pågældende herefter var berettiget til hjælp efter bistandslovens kapitel 12, valgte kommunen at yde hjælpen konstant efter reglerne i § 56 med maksimumsydelse svarende til gennemsnitslønnen for en hjemmehjælper i 80 timer pr. uge.

Da det viste sig, at de pågældende klarede sig forbløffende godt, fulgte flere snart efter, og ordningen blev flere gange revideret, så der ikke mere var nogen maksimumsgrænse for hjælpen omfang, og der blev også indført en mulighed for at få dækket udgifterne til f.eks. aften-, nat- og weekendtillæg. Lidt efter lidt ændrede kommunen holdning fra modvillig accept til aktiv opmuntring af de – især unge – mennesker med vidtgående fysiske handicap, der drømte om at forlade institutionen og leve et aktivt liv ude i byen. I 1980 gik kommunen bort fra at anvende bistandslovens § 56 til i stedet at anvende den daværende § 48, stk. 2 (som svarer til det nuværende stk. 3), hvilket indebærer, at maksimumsgrænsen forsvandt, og at afgørelserne kunne ankes.

Såvidt forslagsstillerne har kunnet få oplyst, er der p.t. 70–80 personer i Århus kommune, som anvender »Århus-ordningen«. De modtager selv et beløb til afholdelse af deres lønudgifter, ansætter og afskediger selv deres ansatte, aflægger regnskab til kommunen og planlægger arbejdsugen i samarbejde med de ansatte hjælpere. Kommunens bruttoudgifter er af størrelsesordenen 20 mill. kr., hvoraf der dog foreligger refusionstilsagn for en del.

De sociale og menneskelige resultater af ordningen er indiskutable. Mange unge mennesker, som indtil deres 18., 20. eller endog 35. år var uden tro på et liv uden for institution, har realiseret deres drømme, og forslagsstillerne er ikke bekendt med tilfælde, hvor en person er flyttet tilbage til institution. Tværtimod er mange af disse personer aktive i forbindelse med uddannelse, arbejde, foreningsliv, kulturelle aktiviteter eller rejsevirksomhed. Personer med handicap er blevet mere synlige, og de indgår i en lang række aktiviteter, som ingen havde troet muligt, for de faktisk fik chancen.

Ordningen har dog ikke været uden problemer. For eksempel har de ansatte i ordningen først lidt efter lidt fået en række faglige rettigheder, som ellers er naturlige for ansatte i den offentlige forvaltning. Husligt Arbejderforbund i Århus har vist stor tålmodighed, og de ansatte selv har givet afkald på en række goder for ikke at sætte en person med et fysisk handicap i en vanskelig situation.